

bijdrage voor *Kerk en Wereld*, het verenigingsorgaan van de VVH, in een themanummer over ontwapening.⁵⁷ In 1935 stond zijn naam in advertenties met een lijst van vooraanstaande figuren die hun steun betuigden aan het opzetten en uitbouwen van vrijzinnig hervormd kerkelijk werk in de Wieringermeerpolder.⁵⁸

Behalve in het kader van opmerkingen tijdens de discussies op de algemene vergaderingen van 1934 en 1937 en de aanwezigheid tijdens de vergadering van 1932, ben ik Eerdmans' naam in de verslagen van VVH-activiteiten in de breedste zin verder nergens tegengekomen. Alles bij elkaar weinig inspannende bijdragen. De enige structurele betrokkenheid van de hoogleraar in de jaren 1931 tot en met 1938 bij de VVH was Eerdmans' lidmaatschap van de Studiekascommissie, een commissie die dermate geplaagd werd door geldzorgen dat ze weinig activiteit kon ontplooiën. Uit het overzicht van de verhouding van de NPB tot de VVH bleek reeds dat Eerdmans niet optimistisch was ten aanzien van de mogelijkheden van de VVH.⁵⁹ Hij was niet idealistisch genoeg om blijvend energie te spenderen aan het taai probleem van de kerkelijke verhoudingen. Bovendien werd Eerdmans door de vooraanstaande VVH-er Beversluis als defaitist gezien. Dat zal de reden zijn geweest van Eerdmans' afwezigheid op de sprekerslijst van de vereniging. De laatste keer dat Eerdmans zelf het woord nam was op de algemene vergadering van 1937, waar een nieuw beginselprogramma werd besproken. Wat Eerdmans toen zei, is tevens richtinggevend voor zijn houding na de reorganisatiestrijd. Om zijn standpunt te plaatsen, is het eerst noodzakelijk de ontwikkelingen in de VVH te schetsen.

3.2 De beginselen van de VVH

Vanaf de verschijning van het ontwerp van Kerkopbouw in 1933 sloeg de verdeeldheid onder de vrijzinnige hervormden ten aanzien van het kerkelijk vraagstuk toe. Kerkopbouw streefde naar een kerk van Jezus Christus, die als doel had de verkondiging van het Woord van God in aansluiting aan haar historische belijdenis. Hoewel 'belijdenis' breder en dieper bedoeld was dan 'belijdenisgeschriften' en de binding eraan duidelijk een dynamisch karakter had, was een deel van de vrijzinnige hervormden onder leiding van de begaafde links-moderne predikant G. Horreüs de Haas toch van mening dat Kerkopbouw tot een kerk van confessionalistische en dogmatische strekking zou leiden. D. Bakker, de invloedrijke hoofdredacteur van *Kerk en Wereld* achtte het ontwerp onaannemelijk als in het algemeen reglement niet op één of andere manier het geest en hoofdzakbeginsel ten opzichte van een eventuele belijdenis onder woorden werd gebracht.⁶⁰ Ook de

57. *KeW* 7-8-1931.

58. *KeW* 1-3-1935, 3.

59. Zie ook het herdenkingsartikel over Niemeyer van Eerdmans in *DH* 22-11-1932, 76.

60. *KeW* 30-11-1934, 1.